

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО НАВЧАННЯ ВАРІАТИВНИХ МОДУЛІВ ХУДОЖНЬОГО СПРЯМУВАННЯ НА ОСНОВІ СПЕЦКУРСУ "ХОМ (МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ВАРІАТИВНИХ МОДУЛІВ)"

У статті автор розкриває проблему формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування на основі спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)". Однією із організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування нами виділено введення спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)". Здійснена експертне оцінювання якості робочої програми спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" та її аналізу, можемо констатувати, що найвищі оцінки отримали такі елементи робочої програми: структура програми, структура змістових модулів та їх зміст, а найнижчу оцінку експерти дали системі поточного та підсумкового контролю.

Ключові слова: *готовність до навчання варіативних модулів, компоненти готовності, спецкурс "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)".*

Постановка проблеми. Вимоги, що висуваються в сучасних умовах, вимагають від фахівця значного зростання його творчого потенціалу, високого рівня інтелектуального розвитку та творчого мислення. Сучасне суспільство формує соціальне замовлення на фахівця, який здатний орієнтуватися в нових стрімко мінливих умовах праці, що володіє професійною мобільністю, здатністю перемикатися на інші види діяльності. Важливими для вивчення стають питання формування та розвитку творчої особистості фахівця, що володіє новим типом мислення. На сучасному етапі необхідна не просто передача знань студентам, а й отримання нового покоління фахівців, які б впливали на прискорення можливостей інноваційного розвитку країни, могли покращити її конкурентоспроможність на світовому ринку [6].

Одне із завдань технологічної освіти – підготовка творчих фахівців. Важливою складовою професійної підготовки майбутнього вчителя технологій є розвиток креативного мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній педагогічній теорії й практиці над проблемами формування готовності вчителя в цілому до педагогічної професійної діяльності працювало багато вчених: Б.Г. Ананьєв, Є.С. Барбіна, М.В. Гриньова, Н.В. Гузій, К.М. Дурай-Новакова, М.І. Д'яченко, Л.О. Кандибовіч, Л.В. Кондрашова, А.М. Крамаренко, Н.В. Кузьміна, О.М. Леонт'єв, А.Ф. Ліненко, В.М. Мясичев, В.Ф. Паламарчук, В.А. Семиченко, В.О. Сластьонін, Л.Ф. Спірін, Д.Н. Узнадзе, Л.Л. Хоружа та ін.

У світлі особистісного підходу "готовність до діяльності" розглядали М.І. Д'яченко, Л.О. Кандибовіч, Р.І. Пенькова, Л.І. Разборова, В.А. Крутецький, В.І. Ширинський, В.О. Сластьонін, А.Ф. Ліненко та ін., які під готовністю визначали особистісне утворення, що забезпечує ефективність, високу результативність професійної діяльності [1].

Постановка завдання:

обґрунтувати модель підготовки майбутніх вчителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування учнів 5-9 класів;

розробити та теоретично обґрунтувати модель підготовки майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування.

Метою статті є аналіз формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування на основі спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)".

Виклад основного матеріалу. У моделі формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування ми виділили однією із організаційно-педагогічних умов введення спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)".

Спецкурс "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" розрахований на 38 годин лабораторних занять. На самостійну роботу виділяється 22 години. Формою контролю для перевірки отриманих знань та вмінь у майбутніх вчителів технологій у ході вивчення спецкурсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" є залік. Вивчається на протязі одного семестру на технологічному факультеті педагогічного вищого навчального закладу на 4 курсі.

Слід зазначити, що на відміну від спеціалізованих вищих навчальних закладів, де окремими дисциплінами вивчаються техніки художньої обробки матеріалів та методика трудового навчання, спецкурс "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" є інтегративним курсом і включає в себе

варіативні модулі художнього спрямування, які розглядаються окремими розділами. Також важливим є те, що спецкурс розрахований на викладання саме у майбутніх вчителів технологій. Тому перелік тем кожного розділу обумовлений специфікою технологічної освіти для педагогічних вищих навчальних закладів [2].

Міжпредметні зв'язки можуть бути встановлені з такими предметами: нарисна геометрія, швейний практикум, конструювання одягу, моделювання одягу, матеріалознавство, технологія швейного виробництва.

Під час вивчення спецкурсу вагоме місце приділяється самостійній роботі студентів. Пізнавальна діяльність студентів при виконанні самостійних робіт спрямована на те, щоб побачити, запам'ятати і відтворити певний стиль, елемент, варіант. Самостійна робота студентів є одним із засобів готовності майбутніх вчителів технологій.

Результатом проведення графо-матричної обробки орієнтовної структури тем курсу є орієнтовний тематичний план курсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" (таблиця 1).

Таблиця 1

Тематичний план курсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)"

№ з/п	Тема
1.	Система навчання основної школи в Україні. Структура змісту освіти в основній школі.
2.	Технологія виготовлення народної ляльки.
3.	Технологія виготовлення м'якої іграшки.
4.	Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією.
5.	Технологія оздоблення одягу.
6.	Навчально-виховна робота в основній школі.
7.	Форми методи та засоби навчання варіативних модулів художнього спрямування.
8.	Підготовка та проведення навчання варіативним модулям художнього спрямування учнів 5-9 класів.

Відструктурований навчальний матеріал можна логічно скомпонувати у два змістові модулі (таблиця 2).

Таблиця 2

Орієнтовна структура змістових модулів курсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)"

Структура змістових модулів
(1 семестр, 4 курс)

Назва теми	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	
	лекції	лабораторні
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади блоку варіативних модулів художньої обробки виробів з текстильних матеріалів для учнів 5-9 класів		
Вступ.	1	-
Тема 1.1 Система навчання основної школи в Україні. Структура змісту освіти в основній школі.		
Тема 1.2 Технологія виготовлення народної ляльки.	2	4
Тема 1.3 Технологія виготовлення м'якої іграшки.	2	4
Тема 1.4 Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією.	2	2
Тема 1.5 Технологія оздоблення одягу.	1	2
Всього за змістовий модуль 1.	8	12
Змістовий модуль 2. Зміст і методика організації навчально-виховної роботи в основній школі під час навчання варіативних модулів художнього спрямування		
Тема 2.1 Навчально-виховна робота в основній школі.	2	2
Тема 2.2 Форми, методи та засоби форми навчання варіативних модулів художнього спрямування.	2	2
Тема 2.3 Підготовка та проведення навчання варіативним модулям художнього спрямування учнів 5-9 класів.	2	6
Всього за змістовий модуль 2.	6	10
Разом за семестр	14	22

Перший змістовий модуль "Теоретичні засади блоку варіативних модулів художньої обробки виробів з текстильних матеріалів для учнів 5-9 класів" передбачає вивчення нормативно-правової бази, теоретичних основ функціонування основної школи, в якому студенти розглянуть структуру змісту освіти в основній школі, "ХОМ. (Методика навчання варіативних модулів)" як навчальну дисципліну, знайомляться з особливостями художньої обробки матеріалів на прикладі блоку варіативних модулів художня обробка текстильних матеріалів.

У другому змістовому модулі "Зміст і методика організації навчально-виховної роботи в основній школі під час навчання варіативних модулів художнього спрямування" студенти знайомляться з особливостями навчальної роботи в основній школі, визначають дидактичні закономірності, принципи, форми та методи навчання варіативних модулів в основній школі; розглянуть методику вибору та формування завдань для учнів 5-9 класів, методику конструювання об'єкту проектної діяльності, методику навчання технології виготовлення виробу за певним варіативним модулем художнього спрямування, методику організації захисту творчих проектів, особливості складання плану-конспекту шкільного заняття [5, 6].

На основі визначеної структури програми ми склали листок індивідуальної експертної оцінки якості програми (таблиця 3.)

Таблиця 3.

**Листок індивідуальної експертної оцінки
якості програми**

Показники якості програми	Максимально можлива оцінка у балах	Оцінка експерта у балах
Структура програми: – відповідність до вимог складання робочих програм; – доступність у використанні; – наявність та послідовність основних елементів структури програми.	15 5 5 5	
Структура залікових кредитів – вибір та формування тем: науковість, доступність, навчальна та професійна необхідність; – ступінь інтеграції варіативних модулів; – послідовність вивчення тем; – тематика лекційних занять – тематика лабораторних робіт; – орієнтовний розподіл годин на вивчення окремих тем.	30 5 5 5 5 5 5	
Зміст окремих тем програми: – науковість, доступність; – об'єм знань, умінь по темі; – систематичність викладу навчального матеріалу; – узгодженість рекомендованої літератури зі змістом програми; – логіка викладу, чіткість основних понять, термінів.	25 5 5 5 5 5	
Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів: – розподіл годин; – зміст; – методи та форми реалізації.	15 5 5 5	
Методичний апарат: – різноманітність методів та форм навчальної діяльності (опитування з основ теорії, різні дослідження: вимірювання, аналіз, опис, проектування); – доступність та професійний запит навчально-дослідних завдань.	10 5 5	
Система поточного та підсумкового контролю: – доцільність застосування на визначених етапах; – відповідність вимогам кредитно-модульної системи навчання.	10 5 5	

У результаті проведеного експертного оцінювання програми дисципліни "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" та його аналізу, можемо констатувати, що найвищі оцінки отримали такі елементи робочої програми: структура програми, структура змістових модулів та їх зміст, а найнижчу оцінку експерти дали системі поточного та підсумкового контролю. Так як у запропонованій програмі ми не намагалися висвітлити систему контролю навчальних досягнень, навчальною робочою програмою курсу "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" розкрито форми та запропоновано методи проведення занять.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, можна констатувати, що середньоарифметичне значення відсоткового показника якості програми складає 77,5%, яке дає підстави говорити про позитивну її оцінку. Таким чином, програма дисципліни "ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)" може бути рекомендована до впровадження у навчальний процес підготовки майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування.

Використані джерела

1. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В.П. Беспалько. – М. : Изд-во Института проф. обр. Мин. обр. России, 1995. – 336 с.
2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти [Текст] / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП "КОМПАС", 1997. – 64 с.
3. Гончаренко С. У. Професійна освіта: навчальний посібник / [укл. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]. – К. : Вища школа, 2000. – 149 с.
4. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: автореф. дис. на здобуття ступеня д-ра пед. наук : спец. 03.00.01 / К.М. Дурай-Новакова. – М. : 1983. – 145 с.
5. Питюков В. Ю. Основы педагогических технологий / В. Ю. Питюков. – М. : ГНОМПИРЕСС, 1997. – 174 с.
6. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 250 с.

Sheludko I.

FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS TO LEARNING TECHNOLOGIES VARIANT MODULES FEATURE BASED ORIENTATION COUSE "HOM (TEACHING METHODS VARIANT MODULE)"

The article reveals the problem of formation of future teachers of technology for learning varied artistic direction modules based on course "HOM (variant Methods of teaching modules)". One of the organizational and pedagogical conditions of formation of future teachers of technology to learning modules varied artistic direction we allocated introduction course "HOM (Methods of teaching modules varied artistic direction)". Carried expert assessment of the quality of the work program course "HOM (Teaching Methods variant modules)" and its analysis, we can state that the highest score obtained the following elements of the work program, program structure, the structure of content modules and their content, but the lowest evaluation experts have given the system current and final control. Since the proposed program we try to highlight the control system of academic achievements. Learning the work program of the course "HOM (Methods of teaching modules variant)" series forms, methods of classes.

Vidstrukturovanyy training material we compose two logical thematic modules connected together. It was established that during the study we developed integrative special course important place is given to independent work. Proved that cognitive activity of students in carrying out independent work intended to see, remember and play a certain style element option. In our study, independent work of students is a means of future teachers of technology for learning varied artistic direction modules students 5-9 grades.

Expert test program allows to state that the mean value percentage as the program is 77.5%, which gives grounds to speak about her positive assessment.

Key words: *readiness for training variant modules, components preparedness course "HOM (Methods of teaching modules varied artistic direction)".*

Стаття надійшла до редакції 10.09.2015